

بررسی ارزیابی کیفیت درونی برنامه درسی دروس معارف اسلامی از دیدگاه دانشجویان دانشگاه

علوم پزشکی بیرجند بر اساس مدل رالف تایلر

جواد اکبری مطلق^۱، محمدرضا رئیسون^۱، یحیی محمدی^{۳*}

چکیده

مقدمه: توجه به رشد همه‌جانبه دانشجویان و آموزش ارزش‌ها و مباحث اخلاقی همواره یکی از اهداف مهم نظام‌های آموزشی در دانشگاه‌ها محسوب می‌شود، بنابراین هدف از مطالعه حاضر ارزیابی کیفیت درونی برنامه درسی دروس معارف اسلامی از دیدگاه دانشجویان در دانشگاه علوم پزشکی بیرجند بر اساس مدل رالف تایلر بود.

روش بررسی: این مطالعه توصیفی-تحلیلی است. جامعه مورد مطالعه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بیرجند که بر اساس جدول کرجسی و مورگان ۳۰۰ نفر به روش نمونه‌گیری در دسترس به عنوان نمونه انتخاب شدند. برای جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه محقق ساخته ۴۳ سؤالی استفاده شد. روایی پرسشنامه به تائید صاحب‌بنظران آموزش پزشکی رسید و پایایی پرسشنامه با استفاده از شیوه الفای کرونباخ ۰/۸۷ بدست آمد. تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار SPSS 16 و از آمار توصیفی (فراوانی و درصد) و آمار استنباطی (t تک نمونه‌ای و t مستقل) استفاده شد.

نتایج: براساس نتایج، وضعیت کیفیت درونی برنامه درسی دروس معارف اسلامی در عنصر اهداف از دیدگاه دانشجویان از متوسط به بالا برخوردار بود ولی میانگین عناصر (محتوا، روش‌های تدریس و ارزشیابی) از میانگین نظری (۳) پائین‌تر بود و وضعیت این عناصر از دیدگاه دانشجویان از کیفیت پائینی برخوردار بود ($P < 0/05$).

نتیجه‌گیری: برنامه درسی دروس معارف در دانشگاه‌ها باید همواره مورد ارزیابی قرار گیرند و موانعی که اثربخشی و تأثیرگذاری این دروس را بر روی دانشجویان کاهش می‌دهند، شناسایی شوند و بازنگری لازم در جهت ارتقای رشد معنوی، اخلاقی و همه‌جانبه دانشجویان انجام شود.

واژه‌های کلیدی: برنامه درسی، کیفیت درونی، معارف اسلامی، مدل تایلر

۱- استادیار، دانشکده معارف و تربیت اسلامی، گروه معارف، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران.

۲- استادیار، دانشکده پزشکی، گروه پزشکی اجتماعی، دانشگاه علوم پزشکی بیرجند، بیرجند، ایران و مرکز تحقیقات قلب و عروق، دانشگاه علوم پزشکی بیرجند، بیرجند، ایران.

۳- عضو مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی بیرجند، بیرجند، ایران.

* (نویسنده مسئول): تلفن: +۹۸۹۱۵۱۶۴۹۰۴۶ پست الکترونیکی: y_mohammady_29@yahoo.com

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۱۰/۱۱

تاریخ بازبینی: ۱۴۰۱/۰۸/۱۸

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۶/۱۶

مقدمه

پیشرفت در آموزش، امری ضروری می‌باشد و وظیفه هر دانشگاه، آموزش دانشجویان آن دانشگاه می‌باشد. منظور از آموزش، افزایش سطح معلومات در دانشجویان و دانش‌آموختگان است (۱). هدف نهایی آموزش در دانشگاه‌ها، رفع نیازهای جامعه بوده و برای رسیدن به این هدف باید دانشجویان با صلاحیت تربیت شوند تا بتوانند خدمات مناسبی را در جامعه ارائه دهند (۲). از جمله مراکز آموزش عالی در دنیا و ایران می‌توان به دانشگاه‌های علوم پزشکی که امر مهم و خطیر تربیت پزشکان، پرستاران و پیراپزشکان را به عهده دارند، اشاره کرد، که این دانش‌آموختگان علاوه بر داشتن مهارت‌های فردی بایستی بتوانند نیازهای جامعه و مردم را درک کرده و بتوانند از عهده حل آن نیازها برآیند (۳). هدف از آموزش در این دانشگاه‌ها، کسب دانش، مهارت و نگرش لازم دانشجویان برای مراقبت از بیمار می‌باشد (۴) به عبارتی در هر نظام آموزشی هدف غایی آموزش تدارک و فراهم‌سازی فرصت‌های مناسب به منظور کسب شایستگی‌های فردی، علمی و اخلاقی دانشجو است (۵). و این شایستگی‌ها و صلاحیت‌ها، بایستی در برنامه درسی دانشجویان منعکس گردد (۶).

برنامه‌های درسی دانشجویان در دانشگاه‌های علوم پزشکی دارای دو بخش تخصصی و برنامه‌های عمومی است که بخش تخصصی در جهت افزایش صلاحیت‌های حرفه‌ای و شایستگی‌های شغلی نقش دارد و بخش عمومی در انتقال ارزش‌ها و مباحث اخلاقی مؤثر است و خروجی این برنامه‌ها رشد همه جانبه دانشجو را به دنبال دارد (۷). بنابراین یکی از مهمترین بخش‌های برنامه درسی دانشجویان دانشگاه‌های علوم پزشکی، برنامه درسی دروس معارف اسلامی است، که هدف آن تقویت رشد معنوی و اخلاقی در دانشجویان می‌باشد. توجه به رشد همه‌جانبه و عمومی دانشجویان و آموزش ارزش‌ها و مباحث اخلاقی همواره از اهداف مهم نظام‌های آموزشی در دانشگاه‌ها محسوب می‌شود، زیرا یکی از وظایف نظام‌های آموزشی انتقال ارزش‌ها و فرهنگ اسلامی به نسل‌های آینده است (۸). بر این اساس برنامه‌های درسی در دانشگاه‌های علوم پزشکی باید

طوری طراحی و تدوین گردد تا زمینه تقویت علوم انسانی و اسلامی را در دانشجویان ایجاد کند و جاذبیت آموزشی را به همراه داشته باشد (۹).

از آنجا که فلسفه و چرایی گنجاندن دروس معارف اسلامی، مأموریت اصلی دانشگاه‌ها، که همان انسان‌سازی است را راحت تر خواهد کرد و فساد در جامعه را کم خواهد کرد (۱۰). اهداف اساسی این دروس شامل مواردی همچون آشنا کردن دانشجویان با اندیشه‌های دینی در حوزه باورها، اخلاق، تاریخ اسلام، تاریخ معاصر، تبیین اندیشه‌های دینی از طریق ادبیات دانشگاهی، ارتقای معنویت و اخلاق دانشجویان، حل مشکلات عاطفی آن‌ها، پاسخگویی به مسائل وجودی انسان، افزایش آگاهی دانشجویان نسبت به تفکر دینی، ایجاد تغییرات مورد نظر در رفتار و عادات دانشجویان دانشگاه‌های علوم پزشکی می‌باشد (۱۱). در صورتی که دانشگاه‌ها زیرسازی لازم برای آموزش و تقویت برنامه درسی معارف اسلامی انجام ندهند، ممکن است دانشجویان دچار نوعی بی‌هویتی معنوی و سردرگمی اخلاقی در جامعه و مراکز شغلی خودشان قرار گیرند و خسارت‌های جبران‌ناپذیری در نظام‌های آموزشی خواهد داشت (۱۲).

با توجه به مطالب بالا ارزیابی کیفیت درونی برنامه‌های درسی از جمله مهمترین فعالیت‌های مرکز ارزیابی کیفیت دانشگاه و مراکز مطالعات و توسعه آموزش دانشگاه‌های علوم پزشکی است. ارزیابی کیفیت درونی فرآیند جمع‌آوری اطلاعات از طریق اعضای هیأت علمی، دانشجویان، دانش‌آموختگان، کارفرمایان و تهیه گزارش از نقاط ضعف و قوت گروه آموزشی و برنامه درسی است. محصول مهم ارزیابی کیفیت درونی که طی این فرآیند حاصل می‌شود آگاهی از فرصت‌ها، بهبود کیفیت افراد و مجموعه گروه آموزشی و برنامه درسی آنان است (۷). برای بهبود انسجام برنامه‌های درسی و آموزشی بایستی آنها را بطور دوره‌ای ارزیابی و در صورت لزوم تغییرات مورد نیاز را بر روی آنها اعمال کرد. از جمله منابع مهم در تعیین برنامه‌های درسی، یادگیرنده می‌باشد که بایستی بر اساس مدل تایلر

اسلامی از دیدگاه دانشجویان در دانشگاه علوم پزشکی بیرجند بر اساس مدل رالف تایلر انجام شد.

روش کار

این مطالعه از نوع توصیفی تحلیلی است که در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۴۰۱ با هدف بررسی وضعیت کیفیت درونی برنامه درسی معارف اسلامی از دیدگاه دانشجویان در دانشگاه علوم پزشکی بیرجند بر اساس مدل رالف تایلر انجام گردید. جامعه پژوهشی این تحقیق، کلیه دانشجویانی که دروس معارف اسلامی را داشتند و یا گذرانده بودند، بودند. بر اساس جدول مورگان، حجم نمونه ۳۰۰ نفر برآورد و به شیوه در دسترس انتخاب شدند. برای جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه محقق ساخته ۴۳ سؤالی استفاده شد. این پرسشنامه مشتمل بر دو بخش بود؛ بخش اول شامل اطلاعات دموگرافیک افراد شرکت کننده از جمله جنس و سن بود. بخش دوم سؤالاتی مربوط به کیفیت درونی برنامه درسی معارف اسلامی مبتنی بر چهار عنصر تایلر (اهداف آموزشی ۱۳ سؤال، محتوای آموزشی ۱۲ سؤال، روش‌های تدریس ۹ سؤال و شیوه‌های ارزشیابی ۹ سؤال) و به شیوه مقیاس لیکرت ۵ گزینه‌ای مورد پرسش قرار گرفت. برای تعیین روایی، از روایی صوری و محتوایی استفاده شد و به تائید صاحب‌نظران آموزش پزشکی رسید و پایایی پرسشنامه با استفاده از شیوه الفای کرونباخ ۰.۸۷٪ بدست آمد. برای تحلیل داده‌ها از نرم افزار SPSS 16 و از آمار توصیفی (فراوانی و درصد) و t تک نمونه ای و t مستقل استفاده شد.

نتایج

از مجموع ۳۰۰ پرسشنامه تکمیل شده، ۱۷۹ نفر از شرکت کنندگان مرد (۵۹/۷٪) و ۱۲۱ نفر زن (۴۰/۳٪) بودند. میانگین سنی شرکت کنندگان در این مطالعه $4/94 \pm 22/26$ بود. نتایج ارائه شده در جدول شماره ۱ در عناصر (اهداف آموزشی، محتوای آموزش، روش‌های تدریس، شیوه‌های ارزشیابی و نمره کلی کیفیت درونی برنامه درسی دروس معارف

(اهداف، محتوا، روش‌های یاددهی و یادگیری و ارزشیابی) با نیازهای وی مطابقت داشته باشد (۱۳)؛ چرا که میان کارسازی انسان جامعه فردا و کیفیت یادگیری امروز او رابطه علت و معلولی وجود دارد (۱۴). لذا برای آگاهی از چنین امری برنامه های درسی باید به طور مداوم ارزیابی شوند و اقدام‌های اصلاحی برای بهبود کیفیت آن انجام شود.

امینی و همکاران (۱۱) در مطالعه خود نشان دادند که وضعیت کلی اجرای برنامه‌های درسی معارف اسلامی در دانشگاه‌ها نسبتاً در حد مطلوب بود. فرجی پاک و همکاران (۱۵) در بررسی خود، مهمترین مشکلات دروس معارف اسلامی دانشگاه‌ها را شامل مواردی همچون متون درسی ناهمخوان با ابهامات و چالش‌های دانشجو و نیازهای امروز دانشجویان، کمبود صلاحیت‌های حرفه‌ای اساتید معارف، جایگاه دروس معارف اسلامی، آشفتگی و نابسامانی در ارائه آموزش معارف مطرح و مورد بحث بیان کرد. لیاقت‌دار و همکاران (۱۶) در تحقیق خود نشان دادند که میزان رضایت دانشجویان از محتوای کتب معارف اسلامی کمتر از حد متوسط می‌باشد. شفیعی‌پور مطلق و خدادادی (۹) در مطالعه خود نشان دادند که عوامل چهار گانه (اساتید، محتوای آموزشی، شیوه‌های ارزشیابی و محیط و جو کلاس) در جذابیت بخشیدن به کلاس‌های دروس معارف اسلامی نقش اساسی دارد. حیدری و یوسفی (۱۷) معتقدند که سرفصل‌های دروس معارف اسلامی باید با مسائل سیاسی، اجتماعی و اخلاقی جامعه که مورد نیاز دانشجویان است، مطابقت داشته باشد. همچنین رستمی و همکاران (۱۸) نشان دادند که میانگین رضایت‌مندی کلی دانشجویان از خدمات آموزشی گروه معارف بالاتر از میانگین فرضی می‌باشد. همچنین در تمامی ابعاد کیفیت خدمات رضایت‌مندی تفاوت معنی‌داری بین میانگین مشاهده شده در هر بعد با میانگین فرضی وجود داشت. با توجه به مطالب ذکر شده، بنیادهای نظری لازم برای توجه علمی و جدی به دروس معارف اسلامی و بررسی مهمترین و اساسی‌ترین مشکلات و چالش‌های مبتلا به آن را ضروری می‌سازد لذا این پژوهش با هدف مطالعه ارزیابی کیفیت درونی برنامه درسی معارف

نشان داد که میانگین عناصر (محتوا، روش‌های تدریس و ارزشیابی) از میانگین نظری (۳) پائین‌تر است و این عناصر از کیفیت پائینی برخوردار است ($P < 0/05$).

اسلامی) از دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بیرجند و مقایسه میانگین وزنی به دست آمده با میانگین نظری (۳) نشان می‌دهد که کیفیت درونی عنصر اهداف از دیدگاه دانشجویان از متوسط به بالا برخوردار است. همچنین نتایج

جدول شماره ۱: شاخص‌های توصیفی و نتایج آزمون t تک نمونه‌ای مربوط به ارزیابی کیفیت درونی برنامه درسی دروس معارف اسلامی

معنی داری	t	انحراف استاندارد	میانگین	عناصر برنامه درسی
۰/۰۰۰۱	۴/۶۶	۱/۱۳	۳/۳۰	اهداف آموزشی
۰/۰۶۶	۱/۸۴	۱/۱۶	۲/۸۷	محتوای آموزش
۰/۰۰۴	۲/۹۰	۱/۱۶	۲/۷۹	روش‌های تدریس
۰/۰۰۰۱	۳/۷۸	۱/۱۴	۲/۷۳	شیوه‌های ارزشیابی
۰/۲۵۸	۱/۰۷	۰/۰۹۷	۲/۹۳	کیفیت درونی برنامه درسی

دانشجویان دختر و پسر در دانشگاه علوم پزشکی بیرجند تفاوت معنی‌داری وجود نداشت ($P > 0/05$).

همچنین نتایج جدول شماره ۲ نشان داد که بین میانگین کیفیت درونی برنامه درسی دروس معارف اسلامی از دیدگاه

جدول شماره ۲: مقایسه میانگین کیفیت درونی برنامه درسی دروس معارف اسلامی از دیدگاه دانشجویان دختر و پسر دانشگاه علوم

پزشکی بیرجند

معنی داری	t	انحراف معیار	میانگین	جنس	عناصر کیفیت برنامه درسی
۰/۱۹۳	۱,۳۰	۱/۱۸	۳/۲۰	دختر	اهداف آموزشی
		۱/۰۹	۳/۳۷	پسر	
۰/۲۳۳	۱,۱۹	۱/۱۹	۲/۷۶	دختر	محتوای آموزش
		۱/۱۴	۲/۹۳	پسر	
۰/۱۹۵	۱,۲۹	۱/۱۹	۲/۶۷	دختر	راهبردهای تدریس
		۱/۱۴	۲/۸۶	پسر	
۰/۵۹۵	۰/۵۳	۱/۱۵	۲/۶۹	دختر	شیوه‌های ارزشیابی
		۱/۱۴	۲/۷۶	پسر	
۰/۱۴۱	۱,۴۷	۱	۲/۸۱	دختر	کیفیت درونی برنامه درسی
		۰/۹۵	۳	پسر	

بحث

تقسیم می‌شوند. هدف برنامه درسی عمومی رشد همه جانبه دانشجویان است و این برنامه‌ها باید با نیازهای دانشجویان و

برنامه‌های درسی در نظام‌های آموزشی به عنوان قلب آموزش محسوب می‌شوند و به دو حوزه تخصصی و عمومی

درس را از جذابیت قابل قبولی برخوردار کند میزان تسلط اساتید به محتوای دروس است. زمانی که اساتید با مطالعه و تسلط کافی و جامع در کلاس حاضر شوند کلاس درس کیفیت مناسبی خواهد داشت و تسلط اساتید به محتوای درس و شور و اشتیاق استاد در کلاس، میزان علاقمندی دانشجویان را به این دروس افزایش خواهد داد. زیرا اساتید مسلط به دانش روز با منابع جدید و متناسب با نیاز دانشجویان، انگیزه بخشی در دروس عمومی را افزایش خواهد داد.

وضعیت عنصر ارزشیابی در دروس معارف اسلامی از دیدگاه دانشجویان در حد متوسط به پائین بود و این یافته با نتایج امیدی و همکاران (۲۰) و امینی و همکاران (۱۱) که معتقد بودند اساتید از شیوه‌های ارزشیابی قدیمی برای سنجش دانشجویان استفاده می‌کنند، همخوانی دارد. در جهت تبیین این یافته می‌توان گفت که اساتید باید در دوره‌های توانمند سازی آموزش پزشکی شرکت کنند و با انواع شیوه‌های ارزشیابی آشنا شوند تا بتوانند متناسب با هر محتوا و هدف از روش ارزشیابی مناسبی در کلاس درس دانشجویان استفاده کنند. همچنین بین وضعیت کیفیت درونی برنامه درسی از دیدگاه دانشجویان بر اساس جنس تفاوت معنی‌داری وجود نداشت در این خصوص می‌توان گفت چون هر دو گروه جنسی دانشجویان بوده و نظرات آنها در کیفیت برنامه درسی دروس معارف اسلامی مشابه می‌باشد و تفاوتی بین سطح انتظار و توقع آنها از عناصر برنامه درسی وجود نداشته است.

از محدودیت‌های این پژوهش می‌توان گفت که نتایج این مطالعه فقط قابل تعمیم در دروس معارف اسلامی است و به سایر واحدهای دروس عمومی قابل تعمیم نمی‌باشد.

نتیجه گیری

با توجه به نتایج به دست آمده پیشنهاد می‌شود اهداف و محتوای ارائه شده در برنامه درسی دروس معارف اسلامی دانشجویان با همکاری اساتید، برنامه‌ریزان و مسئولان ذیربط، مورد تجدید نظر و بازبینی قرار گیرد. همچنین اساتید از

جامعه طراحی، تدوین و اجرا شود و پاسخگویی تغییر و تحولات و نیازهای متناسب با این تحولات باشد لذا برای آگاهی از چنین امری برنامه‌های درسی باید به طور مداوم ارزیابی شوند و اقدام‌های اصلاحی برای بهبود کیفیت آن انجام شود. کیفیت در آموزش عالی هرگز به طور تصادفی حاصل نمی‌شود و باید برای دستیابی به آن، کوشش‌های همه جانبه‌ای به عمل آید (۱۹). از این رو مقاله حاضر با هدف ارزیابی کیفیت درونی برنامه درسی دروس معارف اسلامی از دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بیرجند بر اساس مدل تایلر انجام شد. یافته‌ها نشان داد که ارزیابی دانشجویان در عنصر اهداف در برنامه درسی دروس معارف از وضعیت مطلوبی برخوردار بود. این یافته با نتایج پژوهش لیاقت‌دار و همکاران (۱۶) همخوانی دارد. در این خصوص می‌توان گفت اهداف طراحی شده که مبتنی بر اندیشه‌های دینی می‌باشد از دیدگاه دانشجویان قابل قبول است. از دیدگاه دانشجویان وضعیت محتواهای آموزشی و کتب درسی معرفی شده برای دانشجویان از وضعیت پائین‌تری برخوردار بود و بیان شد که بین دروس معارف اسلامی در دوره دبیرستان با دانشگاه پیوستگی و ارتباط افقی و عمودی لازم برقرار نیست که این یافته با نتیجه امیدی و همکاران (۲۰) و امینی و همکاران (۱۱) که بیان کردند وضعیت محتوای دروس معارف از دیدگاه دانشجویان در سطح متوسط به پائین است همخوانی دارد. بنابراین محتوای دروس معارف اسلامی نیازمند بازنگری و توجه بیشتر اساتید و مؤلفان کتب درسی است تا با طراحی مجدد و بازنگری محتوای آموزشی متناسب با نیاز دانشجویان و جامعه، علاقمندی را در دانشجویان نسبت به این دروس افزایش دهند.

وضعیت عنصر راهبردهای تدریس اساتید گروه معارف از دیدگاه دانشجویان در حد متوسط به پائین بود و این نتیجه با یافته امیدی و همکاران (۲۰) که معتقد بودند روش تدریس اساتید تکراری و از جذابیت لازم برخوردار نیست، همخوانی دارد. یکی از متغیرهایی که می‌تواند میزان علاقه و نگرش دانشجویان را به کلاس‌های درس معارف افزایش دهد و کلاس

همکاران این معاونت و تمامی اساتید گرامی و همچنین دانشجویان عزیزی که به منظور انجام این تحقیق همکاری لازم را با ما داشتند، کمال تشکر و قدردانی را به عمل آوریم.

روش‌های نوین تدریس و خلاقانه استفاده کنند تا یادگیری معنادار و پایدار در دانشجو ایجاد گردد و همچنین روش‌های ارزشیابی دانشجو محوری و پژوهانه جایگزین روش‌های سنتی ارزشیابی شود تا افزایش کیفیت برنامه درسی و بهبود یادگیری دانشجویان را شامل شود.

تشکر و قدردانی

این مقاله بر گرفته شده از طرح تحقیقاتی مصوب در دانشگاه علوم پزشکی بیرجند با کد اخلاق IR.BUMS.REC.1401.239 می‌باشد. لذا لازم می‌دانیم از

References

1. Mokhtari Nouri J, Nezamzadeh M. *Comparative study of nursing education in Iran and Japan*. Clinical Excellence 2016; 4(2):81-99. [Persian]
2. Goliroshan S, Nobahar M, Babamohammadi H. *Comparative study of Nursing Ph. D. Curriculum in Iran and Carolina*. Iranian Journal of Nursing Research 2020; 14(5): 47-57. [Persian]
3. Bligh J. *Identifying the core curriculum: the Liverpool approach*. Medical teacher. 1995; 17(4): 383-90.
4. Bass EB, VI AH, Morrison G, Wills S, Mumford LM, Goroll AH. *National survey of clerkship directors in internal medicine on the competencies that should be addressed in the medicine core clerkship*. Am. J: 1997; 102(6): 564-71.
5. Mohammadi M, Naseri Jahromi R, Moeini Shahraki H, Mehrabaniyan N. *Evaluation of internal efficiency and external effectiveness of the general medicine curriculum: perspectives of students, graduates and faculty members at shahid sadoughi University of Medical Sciences*. Iranian Journal of Medical Education 2013; 13(3): 233-43. [Persian]
6. Hannon FB. *A national medical education needs' assessment of interns and the development of an intern education and training programme*. Med Educ. 2000; 34(4): 275-84.
7. Mohammadi Y, Hekmati N, Navidinia H. *Investigating the Quality of General English Language Course Curriculum Based on Tyler's Model from the Students' Perspective at Birjand University of Medical Sciences in 2016*. Journal of Birjand University of Medical Sciences 2018; 25: 53-60. [Persian]
8. Khosravi Z, Bagheri KH. *Internalization guide of moral values through the curriculum*. Journal of Curriculum Studies 2008; 8: 86-105. [Persian]
9. Shafiepore Motlagh F, Khodadadi H. *Attracting to Islamic studies classes in universities*. Proceedings of the conference on science and technology and software in the field of Islamic Studies; 2010; 1-12, Kerman, Iran.
10. Ayubi M, Akouchekian A, Gholami Dahaghi A, Taleghani H, Mousavizade S, Avizhgan M et al. *Designing Syllabus for Islamic Education Courses with a Health-Oriented Approach in Isfahan university of Medical Sciences*. Research in Medical Education 2022; 14 (2): 1-8. [Persian]
11. Amini M, Rahimi H, Samadian Z. *An Analysis and Assessment of Obstacles to Effectiveness of Islamic lessons (Case Study in Kashan University Medical Sciences)*. Journal of Medical Education and Development 2013; 6 (10): 13-21. [Persian]
12. Rostami B, Safavi Z, Fakour E, Faghihzadeh S, Ayattollahi F. *Satisfaction of students from the Quality of Educational Services of Islamic Education Department of Zanjan University of Medical Sciences*. Development Strategies in Medical Education quarterly 2018; 5 (1): 1-14. [Persian]

13. Shadfar H, Liaghtdar M, Sharif M. *Evaluation of Compliance between Curriculum Management and Educational Planning with Requirements of Students*. Journal of Research and Planning in Higher Education 2011; 62: 123-146. [Persian]
14. Khoshrang H, Salari A, Dadgaran I, Moaddab F, RouhiBalasiL, Pourkazemi I. *Quality of Education Provided at The Clinical Skills Lab from Medical Students' viewpoints in Guilan University of Medical Sciences*. Research in Medical Education 2016; 8(2): 77-83. [Persian]
15. Faraji pak M, Aslani Gh R, Maghami A. *Effective institutional related factors on the efficacy of islamic thought courses (case study: Islamic Azad University Students (Dezfoul Branch))*. Knowledge studies in the Islamic university 2018; 22 (1): 23-40. [Persian]
16. Liyaghatdar MJ, Shanazari J, Moslemi M. *Evaluation of student satisfaction of public courses in the city of Kerman*. Journal of the Islamic Revolution 2008; 14(7): 1-22. [Persian]
17. Heidari A, Yoosefee S. *The Relationship between Spiritual Health and Other Dimensions of Health: Presentation of a Model*. Qom University of Medical Sciences Journal 2020; 13(11): 68-72. [Persian]
18. Rostami B, Safavi Z, Fakour E, Faghihzadeh S, Ayattollahi F. *Satisfaction of students from the Quality of Educational Services of Islamic Education Department of Zanjan University of Medical Sciences*. Development Strategies in Medical Education 2018; 5 (1): 1-14. [Persian]
19. Qouchani, O M, Mohammadzadeh, S. *Evaluation of the quality of the curriculum of a bachelor's degree in agricultural promotion and education (Case study: Ramin Khuzestan Agricultural and Natural Resources University (Iran's Economic Research and Development Research*. Iranian journal of agricultural economics and development research 2016; 46(3): 589-598. [Persian]
20. Omidi M, Najafi H, Sobhaninejad M. *Evaluating the Curriculum of Islamic Courses Sciences University to Present Some Quality Guidelines*. The Journal of New Thoughts on Education 2017; 12(4): 217-236. [Persian]

Investigating the Evaluation of the Internal Quality of the Curriculum of Islamic Education Courses from the Point of view of the Students of Birjand University of Medical Sciences based on Ralph Tyler's Model

Akbari Motlagh J (PhD)¹, Raeisoon MR (PhD)², Mohammadi Y (PhD)^{3*}

¹Assistant Professor, Faculty of Education and Islamic Education, Department of Education, Farhangian University, Tehran, Iran

²Assistant Professor, Faculty of Medicine, Department of Social Medicine, Birjand University of Medical Sciences, Birjand, Iran and Cardiovascular Research Center, Birjand University of Medical Sciences, Birjand, Iran

³Member of Medical Education and Development Center, Birjand University of Medical Sciences, Birjand, Iran

Received: 07 Sep 2022

Revised: 09 Nov 2022

Accepted: 01 Jan 2023

Abstract

Introduction: Paying attention to the all-round development of students and teaching values and moral issues is always considered one of the important goals of educational systems in universities. Thus this study aimed to evaluate the internal quality of the Islamic studies courses curriculum based on Ralph Tyler's model and from the students' point of view at Birjand University of Medical Sciences.

Methods: This is a descriptive-analytical study. The studied population of Birjand University of Medical Sciences students, based on the table of Karjesi and Morgan, 300 people were selected as a sample using available sampling method. A researcher-made questionnaire including 48 questions was used to collect information. The validity of the questionnaire was confirmed by medical education experts and the reliability of the questionnaire using Cronbach's alpha method was 87%. Data analysis was done using SPSS 16 software and descriptive statistics (frequency and percentage) and inferential statistics (one-sample t and independent t) were used.

Results: The status of internal quality of the curriculum of Islamic education courses in the goal element from the students' point of view was medium to high, but the average (content, teaching and evaluation methods) was lower than the theoretical average (3) and the status of these elements was of low quality ($P < 0.05$).

Conclusion: The curriculum of education courses in universities should always be evaluated and the necessary revision should be done in order to promote the spiritual, moral and all-round development of students.

Keywords: curriculum, internal quality, Islamic education, Tyler model

This paper should be cited as:

Akbari Motlagh J, Raeisoon MR, Mohammadi Y. *Investigating the Evaluation of the Internal Quality of the Curriculum of Islamic Education Courses from the Point of view of the Students of Birjand University of Medical Sciences based on Ralph Tyler's Model*. J Med Edu Dev; 17 (4): 255 - 262.

* **Corresponding Author:** Tel: +989151649046, Email: y_mohammady_29@yahoo.com